

Bryssel, 23. marraskuuta 2018
(OR. en)

14540/18

LIMITE

JAI 1171
COPEN 404
DROIPEN 182
GENVAL 40
CATS 87
EUROJUST 152
EJN 46
EJUSTICE 157

ILMOITUS

Lähettiläjä:	Puheenjohtajavaltio
Vastaanottaja:	Pysyvien edustajien komitea / Neuvosto
Ed. asiak. nro:	14194/18
Asia:	Vastavuoroinen tunnustaminen rikosasioissa – päätelmät – Hyväksyminen

Valtuuskunnat olivat poliisiyhteistyötä ja oikeudellista yhteistyötä rikosasioissa käsittelevän koordinoitukomitean (CATS) kokouksessa 21. marraskuuta laajalti tyytyväisiä puheenjohtajavaltion toimittamaan ehdotukseen päätelmiksi vastavuoroisesta tunnustamisesta (14194/18).

Puheenjohtajavaltio on laatinut päätelmät uudelleen useiden jäsenvaltioiden ja komission tekemien huomautusten pohjalta. Uudelleenlaadittu ehdotusteksti on tämän ilmoituksen liitteessä. Muutokset on **lihavoitu** ja laitettu kaarisulkuihin (...).

Neuvostoa pyydetään hyväksymään päätelmät ja päättämään niiden julkaisemisesta *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

(Ehdotus)

Neuvoston päätelmät

"Edistetään vastavuoroista tunnustamista lisäämällä keskinäistä luottamusta"

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

palauttaa mieleen, että SEUT 82 artiklan 1 kohdan mukaisesti unionissa rikosoikeuden alalla tehtävä oikeudellinen yhteistyö perustuu tuomioistuinten tuomioiden ja oikeusviranomaisten päätösten vastavuoroisen tunnustamisen periaatteeseen;

panee merkille, että tätä periaatetta sovellettaessa yhden jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen toimittaa tuomion tai oikeusviranomaisen päätöksen toisen jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle, joka panee päätöksen täytäntöön aivan kuin se olisi sen oma päätös (sovellettavien sääntöjen mukaisesti) (...);

vahvistaa, että vastavuoroisen tunnustamisen periaate perustuu keskinäiselle luottamukselle, joka on kehittynyt jäsenvaltioiden yhteisten arvojen välityksellä. Nämä arvot ovat ihmisarvon, vapauden, kansanvallan, tasa-arvon, oikeusvaltion ja ihmisoikeuksien kunnioittaminen. Näin kukin viranomainen voi luottaa siihen, että toiset viranomaiset soveltavat rikosoikeusjärjestelmissään vastaavia oikeussuojanormeja;

painottaa, että oikeus oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin, johon kuuluu muiden muassa oikeuslaitoksen riippumattomuuden vaatimus, on perusoikeuksien tehokkaan turvaamisen kannalta ensiarvoisen tärkeä, koska se takaa kaikkien EU:n ja kansallisista lainsäädännöistä johtuvien yksilön oikeuksien ja SEU 2 artiklassa vahvistettujen jäsenvaltioiden yhteisten arvojen, etenkin oikeusvaltioperiaatteen, suojan;

panee merkille, että useat kysymykset – **erityisesti** käytännölliset (...) tai poliittiset kysymykset – voivat haitata keskinäistä luottamusta, joten sen vaaliminen ja kehittäminen vaatii jatkuvia ponnisteluja;

toteaa, että tällaiset kysymykset liittyvät muiden muassa eroihin unionin lainsäädännön ja oikeusvaltioperiaatteen täytäntöönpanossa ja soveltamisessa ja aloilla, jotka ovat perusoikeuksien kannalta erityisen arkaluonteisia, kuten vankilaolot ja tutkintavankeuden kesto;

palauttaa mieleen, että ministerit keskustelivat epävirallisessa kokouksessaan 12. ja 13. heinäkuuta 2018 viimeaikaisista tapahtumista, jotka asettavat haasteita vastavuoroisen tunnustamisen periaatteelle, ja unionin tuomioistuimen asiaankuuluvasta oikeuskäytännöstä;

palauttaa lisäksi mieleen, että CATS-komitean kokouksessa 18. syyskuuta 2018 valtuuskunnat keskustelivat puheenjohtajavaltion asiakirjasta, jossa kuvattiin vastavuoroisen tunnustamisen välineisiin liittyviä ongelmia ja esteitä ja ehdotettiin mahdollisia toimia (11956/18);

palauttaa lopuksi mieleen, että neuvoston (oikeus- ja sisäasiat) istunnossa 11. lokakuuta 2018 ministerit käsittelivät parhaita käytäntöjä ja toteutettuja vastavuoroisen tunnustamisen ja keskinäisen luottamuksen edistämistoimia sekä käytännöllisiä ja oikeudellisia toimenpiteitä, joita on toteutettu viimeaikaisen, erityisesti unionin tuomioistuimen ja Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytäntöön liittyvän kehityksen käsittelemiseksi,

ON ANTANUT SEURAAVAT PÄÄTELMÄT:

1. **Jäsenvaltioita** muistutetaan siitä, että EU:n vastavuoroisen tunnustamisen välineiden, etenkin puitepäättösten tai -direktiivien, tehokkuus riippuu pitkälti niiden mukaisesti laadittavasta ja hyväksyttävästä asiaankuuluvasta kansallisesta lainsäädännöstä.

2. **Jäsenvaltioita** kehoitetaan painokkaasti panemaan merkille, miten tärkeää prosessuaalisia oikeuksia koskevien direktiivien¹ oikea-aikainen ja asianmukainen täytäntöönpano on, jotta oikeus oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin voidaan taata.
3. **Jäsenvaltioiden** tulisi edelleen varmistaa tuomioistuinten ja tuomarien riippumattomuus ja puolueettomuus, sillä se on olennainen osa perusoikeuskirjan 47 artiklan toisessa kohdassa taattua oikeudenmukaista oikeudenkäyntiä koskevaa perusoikeutta-
4. **Jäsenvaltioita** muistutetaan siitä, että unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan kieltäytyminen vastavuoroisen tunnustamisen välineen perusteella annetun päätöksen tai tuomion täytäntöönpanosta voidaan perustella vain poikkeusolosuhteissa, ottaen myös huomioon, että unionin oikeuden ensisijaisuuden periaatteen mukaan jäsenvaltiot eivät voi pyytää toiselta jäsenvaltiolta unionin lainsäädännössä säädettyä tasoa korkeampaa perusoikeuksien kansallista suoja. Näin ollen **tapauksia**, joissa **täytäntöönpanosta** on kieltäydytty perusoikeuksien loukkaamisen perusteella, tulisi soveltaa rajoitetusti unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä kehitetyllä tavalla.
5. **Jäsenvaltioita** kannustetaan säätämään lainsäädäntöä, joka tarvittaessa sallii vangitsemiselle vaihtoehtoisten toimenpiteiden käytön, jotta vangittuina olevia olisi vähemmän, millä edistetään sosiaalista kuntoutusta ja käsitellään myös sitä tosiasiaa, että huonot vankilaolot ja ylikansoitettut vankilat usein nakertavat keskinäistä luottamusta.
6. **Jäsenvaltioita ja Euroopan komissiota** kannustetaan edistämään tuomarien, syyttäjien ja muiden oikeusalan ammattilaisten jatkokoulutusta, myös rikosoikeudellisiin menettelyihin liittyvien perusoikeuksien osalta, sillä näin voidaan parantaa vastavuoroiseen tunnustamiseen perustuvien EU:n välineiden soveltamista ja kasvattaa keskinäistä luottamusta Euroopan oikeudenkäyttöalueella järjestämällä oikeudellisia seminaareja ja vaihtoja. Jäsenvaltioita ja Euroopan komissiota kannustetaan myös tarkastelemaan asianmukaisesti tämän alan koulutuksen, erityisesti Euroopan juridisen koulutusverkoston (EJTN) järjestämän koulutuksen, riittävää rahoitusta kansallisella ja EU:n tasolla.

¹ Direktiivit 2010/64, 2012/13, 2013/48, 2016/343, 2016/800 ja 2016/1919 niiden jäsenvaltioiden osalta, joita ne sitovat.

7. **Jäsenvaltioita** rohkaistaan nimeämään oikeusalan ammattilaisia – **jotka voivat olla Euroopan oikeudellisen verkoston (EJN) kansallisia yhteyshenkilöitä** – oikeuslaitoksensa rikosoikeudellisen yhteistyön asiantuntijoiksi, jotta he voivat avustaa (...) toisia oikeusalan ammattilaisia kaikkien asiaankuuluvien välineiden soveltamisessa, mukaan lukien vastavuoroiseen tunnustamiseen perustuvat EU:n välineet.
8. **Jäsenvaltioita** kannustetaan, mikäli mahdollista EU:n rahoituksen turvin, edistämään eri jäsenvaltioiden välisiä oikeusalan ammattilaisten vaihtoja ja alalla toimivien muunlaista yhteydenpitoa, koska näin voidaan lisätä keskinäistä luottamusta ja edistää vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen tehokasta soveltamista.
9. **Jäsenvaltioita** kannustetaan jakamaan parhaita käytäntöjä vastavuoroisen tunnustamisen ja keskinäisen luottamuksen lisäämiseksi, myös rikosasiayhteistyöryhmässä (COPEN) tai CATS-komiteassa.
10. **Jäsenvaltioita** kannustetaan laatimaan EU:n vastavuoroisen tunnustamisen välineiden soveltamista koskevia (ei-sitovia) ohjeita, jotka auttavat alan toimijoita ymmärtämään, miten EU:n välineitä toimeenpanevaa kansallista lainsäädäntöä tulee tulkita ja soveltaa.
11. **Jäsenvaltioita kehotetaan** rohkaisemaan oikeusalan ammattilaisia hyödyntämään täysimääräisesti apua, jota EJN ja Eurojust voivat heille tarjota rikosoikeudellista yhteistyötä koskevien asioiden käsittelyssä.
12. **Jäsenvaltioita** pyydetään **erityisesti** rohkaisemaan toimijoita käyttämään oikeudellisen yhteistyön käytännön välineitä ja EJN:n verkkosivustolla olevia vastavuoroisen tunnustamisen (sähköisiä) lomakkeita ja todistuksia kyseisten välineiden soveltamisen helpottamiseksi.

12 a. **Jäsenvaltioita** pyydetään kannustamaan vastavuoroisen tunnustamisen menettelyissä toimeenpanevina viranomaisina toimivia oikeusalan ammattilaisia käymään vuoropuhelua toisten jäsenvaltioiden päätöksen antaneiden viranomaisten kanssa ja kuulemaan heitä suoraan **aina tarvittaessa**, erityisesti ennen kuin he harkitsevat tällaisten menettelyjen puitteissa toimitetun päätöksen tai tuomion tunnustamatta tai toimeenpanematta jättämistä.

13. **Jäsenvaltioita** pyydetään varmistamaan, että kuten kuudetta keskinäistä arviointikierrosta koskevassa lopullisessa kertomuksessa korostettiin (suositus nro 7), EJN:n yhteyshenkilöt kykenevät suoriutumaan tästä tehtävästään säännönmukaisten velvollisuuksiensa ja tehtäviensä ohella, jotta EJN voi edelleen suorittaa tehtävänsä tehokkaasti myös vastavuoroisen tunnustamisen alalla.

13 a. Vastavuoroisen tunnustamisen välinettä koskevan lausuman (varauman) antaneita jäsenvaltioita pyydetään tarkistamaan, voidaanko lausuma perua kyseisen välineen yhtenäisen soveltamisen edistämiseksi.

14. **Jäsenvaltioita** pyydetään edistämään toimivaltaisten edustajien aktiivista osallistumista Euroopan neuvoston Euroopan komission tuella 24. ja 25. huhtikuuta 2019 järjestämään konferenssiin vankiloiden ylikansoittumisesta sekä Euroopan vankeinhoitojärjestelmien nykyhaasteista Romanian Euroopan unionin neuvoston puheenjohtajakaudella järjestettävään konferenssiin.

15. **Jäsenvaltiot ja komissio** kutsutaan perustamaan ensisijaisena toimenä sähköisen todistusaineiston digitaalinen vaihtojärjestelmä, jonka välityksellä eurooppalainen tutkintamääräys ja keskinäistä oikeusapua koskevat pyynnöt ja vastaukset voitaisiin turvallisesti lähettää.

15 a. **Komissiota** pyydetään käyttämään toimivaltaansa varmistaakseen rikosoikeudellista yhteistyötä ja prosessuaalisia oikeuksia koskevien EU:n välineiden oikea-aikainen ja moitteeton täytäntöönpano.

16. **Komissiota** pyydetään antamaan käytännön neuvontaa (...) unionin tuomioistuimen viimeaikaisesta oikeuskäytännöstä, erityisesti asian *Aranyosi* osalta, samoin kuin siitä, mistä oikeusalan ammattilaiset löytävät jäsenvaltioiden vankeinhoitolaitoksia ja vankilaoloja koskevia relevantteja lähteitä, joiden sisältämät tiedot ovat objektiivisia, luotettavia ja asianmukaisesti päivitettyjä.

17. **Neuvosto** pyytää jäsenvaltioita harkitsemaan Euroopan neuvoston vankilaoloista ja vankien kohtelusta julkaiseman tiedotteen kääntämistä omille virallisille kielilleen ja käännösten tarjoamista Euroopan neuvoston verkkosivustolla julkaistaviksi².

18. **Komissiota** pyydetään jäsenvaltioita kuullen kehittämään edelleen ja säännöllisesti päivittämään eurooppalaista pidätysmääräystä koskevaa käsikirjaansa, ottaen myös huomioon unionin tuomioistuimen viimeaikaisen oikeuskäytännön ja pidätysmääräyksen asianmukaista käyttämistä koskevat parhaat käytännöt, ja laatimaan käsikirjoja muistakin vastavuoroisen tunnustamisen välineistä, kunhan jäsenvaltiot ovat panneet ne täysimääräisesti täytäntöön. Näitä välineitä ovat esimerkiksi puitepäätökset vapausrangaistuksista³ ja valvontatoimenpiteistä⁴ sekä tulevaisuudessa direktiivi eurooppalaisesta tutkintamääräyksestä⁵ ja asetus jäädyttämistä ja menetetyksi tuomitsemista koskevista päätöksistä⁶. Näin edistetään kyseisten välineiden asianmukaista täytäntöönpanoa ja soveltamista.

19. **Komissiota** pyydetään toimittamaan EJN:lle EU:n vastavuoroisen tunnustamisen välineitä ja muita rikosoikeudellisen yhteistyön kannalta asiaankuuluvia välineitä koskevat jäsenvaltioiden ilmoitukset vähintään yhdellä yleisesti ymmärrettävällä virallisella EU-kielillä, jotta EJN **voi julkaista ne verkkosivustollaan**.

² Itävalta sitoutuu huolehtimaan kyseisen tiedotteen kääntämisestä saksan kielelle ja sen tarjoamisesta – koordinoituaan asian muiden saksankielisten maiden kanssa – julkaistavaksi Euroopan neuvoston verkkosivustolla. Puheenjohtajavaltio pyytää muita jäsenvaltioita noudattamaan tätä esimerkkiä.

³ Puitepätös 2008/909/YOS.

⁴ Puitepätös 2008/947/YOS.

⁵ Direktiivi 2014/41/EU.

⁶ 14. marraskuuta 2018 allekirjoitettu, 28. marraskuuta 2018 *Euroopan unionin virallisessa lehdessä* julkaistava asetus.

20. **Komissiota** kannustetaan edelleen järjestämään asiantuntijoiden ja oikeusalan toimijoiden kanssa kokouksia, joissa keskustellaan vastavuoroiseen tunnustamiseen liittyvistä kysymyksistä, järjestämään tällaisia kokouksia useammin ja tekemään niistä tiiviimpiä, mikäli sitä pidetään tarpeellisena, ja saattamaan kokousten tulokset alan toimijoiden tietoon.
21. **Komissiota** kehoitetaan käyttämään (...) EU:n rahoitusohjelmien varoja parhaalla mahdollisella tavalla, **mikäli niitä on saatavilla, jäsenvaltioiden välisen oikeudellisen yhteistyön lujittamiseksi ja edistämiseksi, ja myös** jäsenvaltioiden vankilaolojen uudenaikaistamiseksi ja jäsenvaltioiden tukemiseksi puutteellisten vankilaolojen ongelmaan puuttumisessa, koska tällainen tilanne voi vaikuttaa kielteisesti vastavuoroisen tunnustamisen välineiden soveltamiseen.
22. **Komissiota, neuvostoa ja Euroopan parlamenttia** kannustetaan laatimaan selkeämpiä, tarkempia ja käyttäjäystävällisempiä vastavuoroisen tunnustamisen välineitä, kuten lomakkeita ja todistuksia,, ja pyrkimään niiden laatimisessa suurempaan johdonmukaisuuteen, jotta oikeusalan toimijat voisivat helpommin käyttää niitä. Tarvittaessa tähän tulisi pyytää tukea Eurojustilta ja EJN:ltä.
23. **Eurojustia** kannustetaan jatkamaan vastavuoroisen tunnustamisen välineisiin liittyvää operatiivista ja strategista työtään kyseisten välineiden soveltamisen helpottamiseksi.
24. **Eurojustia ja EJN:ää** pyydetään edelleen toimimaan aktiivisesti vastavuoroisen tunnustamisen esteiden käsittelyssä ja sitä koskevien parhaiden käytäntöjen kartoittamisessa sekä ottamaan kokouksissaan alan toimijoiden kanssa edelleen säännöllisesti esiin vastavuoroisen tunnustamisen välineet.
25. **EJN:ää** kannustetaan edelleen kehittämään verkkosivustoaan, jolla annetaan muun muassa käytännön tietoja vastavuoroisen tunnustamisen välineistä, sillä ne ovat osoittautuneet erittäin suureksi avuksi alan ammattilaisille.

26. **EJTN:**ää kannustetaan jatkamaan unionin lainsäädännön alalla antamaansa koulutusta, joka koskee muun muassa perusoikeuskirjan asemaa rikosasioita koskevan vastavuoroisen tunnustamisen välineiden toiminnan yhteydessä, ja alan toimijoiden välisiä vaihtoja.

27. **Neuvostoa** pyydetään vahvistamaan yhdeksännen keskinäisen arviointikierroksen aiheeksi tiettyjen vastavuoroisen tunnustamisen välineiden käytännön toiminta.

28. **Puheenjohtajavaltiota** pyydetään edelleen kiinnittämään vastavuoroiseen tunnustamiseen ja keskinäiseen luottamukseen asianmukaista huomiota myös poliittisella tasolla erityisesti takaamalla, että asiasta käydään säännöllistä näkemysten vaihtoa, jotta vastavuoroisen tunnustamisen periaatteeseen perustuvien välineiden soveltamista voidaan edistää.
